

■ در آخرین دوره جشنواره فیلم فجر چه گذشت؟

سوم شهریور ۱۳۹۴ با انتشار فراخوانی، کار سی و چهارمین دوره فیلم فجر آغاز شد، زمان ثبت نام و تکمیل فرم درخواست حضور در جشنواره تا تاریخ ۱۵ آذر و تحویل آثار تا ۱۵ دی ۱۳۹۴ بوده، همچنین محمد حیدری دبیر این دوره از جشنواره فجر بوده است. در این دوره از جشنواره، ۲۲ فیلم در بخش سودای سیمیرغ و ۱۱ فیلم در بخش نگاه نو، ۱۱ فیلم در بخش هنر و تجربه حاضر بودند. همچنین امسال برای نخستین بار ۸ انیمیشن در جشنواره فیلم فجر حضور داشتند و مورد قضاوت قرار گرفتند. ۱۱ مستند هم در بخش سینما حقیقت سی و چهارمین جشنواره فیلم فجر حضور داشتند.

■ استقبال بی نظیر هنردوستان از هنر هفتم در جشنواره سی و چهارم

فیلم‌های دوره سی و چهارم فجر در ۲۶ سینما و پردیس سینمایی در تهران برای عموم به نمایش در

که در ایران ساخته می شد در این جشنواره مورد ارزیابی قرار می گرفت. این جشنواره بیشتر فستیوالی سندیکایی بود و تهیه کننده های مطرح ایران در آن شرکت می کردند. پس از آن «جشنواره جهانی فیلم تهران» در سال ۱۳۵۱ تاسیس شد که حدود ۶ دوره ادامه یافت و ساختار خاص خود را داشت. این جشنواره در اواخر مهرماه برگزار می شد. آخرین دوره «جشنواره جهانی فیلم تهران» در سال ۱۳۵۶ بود و با پیروزی انقلاب اسلامی متوقف شد. پس از انقلاب اسلامی «جشنواره میلاد» نخستین جشنواره ای بود که برگزار شد که کمال حاج سید جوادی برگزار کننده آن بود. در زمان معاونت فخرالدین انوار در وزارت ارشاد جشنواره میلاد به «جشنواره فجر» تبدیل شد. بنیاد سینمایی فارابی هم در همین زمان تاسیس شد. «جشنواره فیلم فجر» مهم ترین جشنواره سینمایی ایران است که از سال ۱۳۶۱ تاکنون معمولاً در میانه بهمن ماه هر سال در تهران برگزار می گردد. تاکنون ۳۴ دوره از این جشنواره برگزار شده است که آخرین آن در سال ۱۳۹۴ بود. این جشنواره توسط بنیاد سینمایی فارابی و زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می شود.

گردآوری و تنظیم: بهناز قدسی

سالهاست بهمن که به نیمه می رسد، یعنی به روزهای دهه فجر، ۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه، فضای فرهنگی ایران شور و حال خاصی پیدا می کند و سرمای زمستان به گرمای فرهنگی تبدیل می شود. از هفته ها قبل اطلاع از برنامه های «جشنواره» نقل هر مجلس فرهنگ دوستی است و آنان که عطششان بیشتر است در صفهای طولیل شاید ساعت ها می ایستند تا برای ورود به سالن های جشنواره بتوانند بلیطی تهیه کنند و البته بازار سیاه بلیط نیز در این زمان رونقی شگفت پیدا می کند.

در اینجا بد نیست که به سه بال مهم فرهنگ «فیلم، تئاتر و موسیقی» «چگونگی جشنواره ای شدن آنها نگاهی بیندازیم.

■ جشنواره فیلم فجر چگونه شکل گرفت؟

پیش از انقلاب جشنواره ای به نام سپاس برگزار می شد که جشنواره ای داخلی بود و بخشی از فیلم‌هایی

■ اعلام آرای مردمی بر اساس حروف الفبا

در آخرین دوره از جشنواره برای دوری از حاشیه‌ها، اسامی فیلم‌های منتخب مردم براساس حروف الفبا در طول جشنواره اعلام شد و نتایج نهایی در مراسم اختتامیه اعلام گردید و سیمرخ بهترین فیلم از نگاه مخاطب اهدا شد.

■ حاشیه‌های مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور

* در روزهای ابتدایی جشنواره فیلم فجر، شهاب حسینی، بازیگر سینمای ایران که مسئولیت مشاور هنری دبیر سی و چهارمین دوره جشنواره فیلم فجر را برعهده گرفته بود در اعتراض به کنار گذاشتن فیلم «آشغال‌های دوست داشتنی» از جشنواره فیلم فجر، از سمت خود در این جشنواره کناره‌گیری کرد که جز اولین حواشی این دوره از جشنواره بود.

* «رد کارپت» یا فرش قرمز ایرانی یکی دیگر از حواشی سی و چهارمین جشنواره فیلم فجر بود که هر شب عوامل فیلم با حضور بر روی آن با مخاطبان و دوستداران خود به گرفتن عکس یادگاری می‌پرداختند.

* در ادامه جشنواره نیز انتشار لیست نامزدهای نهایی سیمرخ بلورین جشنواره فیلم فجر، انتخاب برخی از نامزدهای نهایی مورد انتقاد رسانه‌ها قرار گرفت.

* ابراهیم حاتمی کیا و پرویز پرستویی با همکاری در «بادیگارد» و اکبر عبدی و مسعود ده نمکی با همکاری در «رسوایی ۲» رکورد بیشترین همکاری مشترک را در جشنواره سی و چهارم در اختیار داشتند.

* برای دومین سال پیاپی هیچکدام از کارگردانان نسل اول سینمای بعد از انقلاب که بازمانده‌های سینمای قبل از انقلاب بوده‌اند در جشنواره فیلمی نداشتند.

* امسال حضور بازیگرانی با لباسهایی دور از شان جشنواره‌ای بین المللی بر روی «رد کارپت» توجه و بعضاً انتقاد بسیاری از فرهنگ دوستان و حتی مردم

41 Asriran.com

Photo by: FARIBA FATEMI

سینما بود اما با این تفاوت که امسال این سینما با عنوان کاخ مردمی جشنواره این میزبانی را به عهده گرفت. پردیس سینمایی ملت در جشنواره سی و چهارم تماشاگر و سینماگر را به هم نزدیک کرد. در این سینما فرش قرمز برای فیلم‌های حاضر در جشنواره برگزار شد و مخاطبان سینما برای دیدن سینماگر مورد علاقه خود در مسیر فرش قرمز حضور داشتند و برای بیش از ۲ هزار نفر از مخاطبان و بازارعکس و امضا از هنرمندان داغ بود.

تازه‌ها در جشنواره سی و چهارم فیلم فجر

■ اهدا سکه به رأی دهندگان فیلم‌ها

یکی از اتفاقات ویژه در آرای مردمی این دوره جشنواره جوایزی بود که برای رأی دهندگان در نظر گرفته شد، به ۳۰ نفر از مخاطبانی که در رای گیری شرکت کردند، سکه اهدا شد، که هر شب براساس قرعه کشی ۳ مخاطب انتخاب و روز بعد نام آن‌ها در سینماهای مردمی اعلام شد.

آمدند و ده شب پرشور و صف‌های طولانی پشت سر گذاشته شد. سینماهای کوروش، فرهنگ، آزادی، ملت، راگا، کیان پردیس زندگی از جمله این سینماها بودند. روند استقبال مردم از نمایش فیلم‌های جشنواره فجر در سال ۹۴ به گونه‌ای بود که بسیاری از فیلم‌ها در سالن‌های مختلف جشنواره بارها به سانس فوق العاده رسید. رضا سعیدی پور، مدیر سینما آزادی درباره استقبال مخاطبان از فیلم‌های جشنواره فجر در سینما آزادی گفت: در ۳ روز اول جشنواره در سینمای آزادی به طور متوسط بالای ۴ هزار نفر هر روز در این سینما فیلم دیدند که هزار بلیت به صورت سفید فروخته شد. در زمان شروع هر سانس ۵۰ بلیت سفید فروخته شد، و مخاطبان حتی روی زمین و با بلیت سفید مشتاق دیدار فیلم‌ها بودند.

پردیس سینمایی کوروش با پنج سالن بزرگترین مجموعه سالن‌های سینمایی کشور است که ۱۲ سالن سینما در آن وجود دارد، این پردیس سینمایی از سال گذشته به ظرفیت نمایش فیلم در سینمای ایران اضافه شد. این سینما با ۵ مجموعه سینمایی میزبان فیلم‌های جشنواره شد و سهم بزرگی در استقبال از تماشاگران جشنواره فجر سی و چهارم داشت. امیرشهاب رضویان، مدیر این پردیس سینمایی درباره استقبال مردم از نمایش فیلم‌ها در پردیس سینمایی کوروش گفت: در سانس‌های عادی، متوسط ظرفیت سالن‌های این سینما ۱۲ هزار صندلی است که در ۵ سانس عادی ۷ هزار تماشاگر وارد سالن‌ها شدند و برای بعضی از فیلم‌ها حتی تا ۱۰ هزار تماشاگر در روز هم به تماشای فیلم‌ها نشستند. در مقایسه با مخاطبان سال گذشته، تعداد تماشاگران فیلم‌های جشنواره حدود ۲۰ درصد افزایش پیدا کرده بود. پردیس سینمایی ملت نیز که در ادوار گذشته جشنواره فیلم فجر در زمره سینماهای مردمی قرار داشت در جشنواره سی و چهارم نیز میزبان علاقمندان و مخاطبان

انحصاسی سیمرخ seemorgh.com

محمدزاده هم با «عصبانی نیستم» به عنوان اولین تجربه بازیگری‌اش در آخرین لحظات سیمرغ را از دست داد، در این دوره بعد از دو سال آن را گرفت. هر چند که شلوغی و ازدحام بخش جدایی ناپذیر جشنواره فیلم فجر است و شاید در مقطعی حتی باعث بی نظمی و خستگی مخاطبان و دست اندکاران باشد اما از سویی به همه یادآوری می‌کند که سینمای ایران زنده است و به آینده امیدوار و اینگونه پرونده سی و چهارمین جشنواره فیلم فجر بسته شد.

■ جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر

«جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر» از مهم‌ترین جشنواره‌های تئاتر در ایران است که هر ساله در دهه فجر در ماه بهمن برگزار می‌شود. این جشنواره اغلب رقابتی بوده و دارای بخش‌های گوناگونی مانند بخش نمایش صحنه‌ای، بخش بین‌الملل، بخش نمایش‌های رادیویی، و بخش نمایش خیابانی است. برگزار کنندگان این جشنواره مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انجمن هنرهای نمایشی ایران، و موسسه بین‌المللی تئاتر هستند و دبیرخانه جشنواره در تهران قرار دارد. شورای سیاست‌گذاری جشنواره تئاتر فجر شامل معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس شورا)، استاندار تهران، سرپرست اداره کل هنرهای نمایشی، رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، قائم مقام سازمان صدا و سیما، معاون فرهنگی اجتماعی شهرداری تهران، مدیر عامل خانه تئاتر، مدیر هنرهای نمایشی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، مشاور هنرهای معاونت امور هنری، مدیر عامل خانه هنرمندان ایران، و پیشکسوتان تئاتر است.

تا بیست و چهارمین دوره جشنواره فجر بیشتر نمایش‌ها آثار جدیدی بودند که برای جشنواره تولید می‌شدند. اما در دوره بیست و چهارم و بیست و پنجم

در آخرین دوره جشنواره فیلم فجر سیمرغ بلورین بهترین بازیگر مرد به پرویز پرستویی برای بازی در فیلم بادبگارد به کارگردانی ابراهیم حاتمی کیا تعلق گرفت. سیمرغ بهترین بازیگر نقش اول زن نیز به پریناز ایزدیار برای فیلم «ابد و یک روز» تعلق گرفت. سعید ملک‌ان هم که در این دوره هم به عنوان تهیه‌کننده و هم چهره‌پرداز «ابد و یک روز» سیمرغ دریافت کرد چهار بار در دوره‌های قبلی در رشته چهره‌پردازی برگزیده شده و رکورددار است. محمدرضا دل‌پاک هم در این دوره نهمین سیمرغ‌اش را در رشته صدا دریافت کرد.

از دیگر موارد جوایز دوره سی و چهارم می‌توان به دریافت سومین سیمرغ بی‌پای هومن سیدی اشاره کرد که در جشنواره ۳۲ برای فیلم «۱۳» جایزه ویژه هیأت داوران را در بخش نگاه نو دریافت کرد. دوره ۳۳ جایزه مکمل بازیگری را برای بازی در «من دیگو مارادونا هستم» گرفت و در این دوره هم سیمرغ ویژه هیأت داوران را برای ساخت «خشم و هیاهو» دریافت کرد. نوید

عادی را برانگیخت. با دست به دست شدن عکس‌های بازیگران با لباس‌های نه چندان مناسب جشنواره ای وزین فجر بر روی فرش قرمز و مقاسیه آنان با جشنواره اسکار، کاربران فضای مجازی به انتقاد از سبک لباس هنرمندان ایرانی پرداختند. کاربران ایرانی با انتشار مطالب و عکس نوشت‌ها و گاهی مطالب طنز به این موضوع پرداختند. نقش هنرمندان ایرانی در ترویج مد و لباس اسلامی، فقر فرهنگی در استفاده از لباس ملی و بعضاً نادیده گرفتن ارزش‌های اسلامی از جمله مواردی بود که از سوی مخاطبان این دوره از جشنواره مورد نقد قرار گرفت.

■ نتایج جشنواره

در تاریخ ۳۴ ساله جشنواره فیلم فجر، برای اولین بار یک فیلم اولی به عنوان بهترین فیلم انتخاب شد و یک فیلم هم ۹ سیمرغ بلورین دریافت کرد. محمدحسین مهدویان کارگردان «بستاده در غبار» با دریافت سیمرغ بهترین فیلم نام خود را برای اولین بار در تاریخ جشنواره فجر به عنوان فیلمساز که با اولین ساخته‌اش موفق به کسب این جایزه شده است، ثبت کرد. همچنین فیلم «ابد و یک روز» هم که در ۱۲ رشته نامزد بود با دریافت ۹ سیمرغ بلورین بیشترین تعداد جایزه را در طول یک دوره به خود اختصاص داد. پیش از این پرده آخر در دوره نهم که در ۱۴ رشته کاندید بود موفق به دریافت ۸ جایزه شده بود. این فیلم هم مانند سعید روستایی کارگردان «ابد و یک روز» اولین ساخته واروژ کریم مسیحی محسوب می‌شد و هر دو فیلم موفق به دریافت جایزه در رشته‌های کارگردانی، نقش اول زن، نقش دوم مرد و چهره‌پردازی شدند.

از دیگر نکات جوایز این دوره فجر می‌توان به رکورددار بودن سه برگزیده در رشته‌هایشان اشاره کرد. پرویز پرستویی با دریافت سیمرغ بلورین بازیگری همچنان پرافتخارترین بازیگر جشنواره است که پیش از این سه سیمرغ بلورین، یک سیمرغ ویژه، یک دیپلم افتخار و یک لوح زرین دریافت کرده است.

بار در طول برگزاری جشنواره‌های موسیقی فجر بخشی با عنوان پایان‌نامه به جشنواره اضافه شد. در دوره بیستم نگاه جشنواره به طور خاص و ویژه به بحث پژوهش در موسیقی متمرکز شد و در دوره بیست و سوم بخش رقابتی در جشنواره موسیقی فجر راه‌اندازی شد و در دوره‌های بعدی نیز موضوع جوان‌گرایی در جشنواره مطرح شد.

■ برگزیدگان سی و یکمین جشنواره موسیقی در سال ۹۴

فرش قرمز سی و یکمین دوره جشنواره موسیقی فجر امسال در تالار وحدت پهن شد و تعدادی از هنرمندان پیشکسوت و جوان از روی آن عبور کردند. امسال جشنواره موسیقی فجر از ۲۱ بهمن‌ماه به ریاست حمیدرضا نوربخش و دبیری حسن ریاحی کار خود را آغاز کرد. در این دوره، ۶۳ گروه در سالن‌های مختلف شهر تهران اجرا داشتند، البته برخی گروه‌ها در دو سالن کنسرت دادند و اجرای سه گروه هم لغو شد. تالار رودکی، تالار وحدت، فرهنگسرای ارسباران، فرهنگسرای نیاوران از مهمترین سالن‌هایی بودند که هنرمندان و هنردوستان موسیقی در آنها گرد هم جمع شدند.

در اختتامیه جشنواره موسیقی فجر در سال ۹۴ که با حضور مسئولان نظیر علی جنتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسین فریدون دستیار ارشد رئیس‌جمهور و محمداقبر نوبخت معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی حضور یافتند گروه‌های برتر معرفی شدند.

یاراحمدی برای نگارش نمایشنامه «هیچ کس نبود بیدارمان کند» تقدیر و ستاهاز بیان برای نگارش نمایشنامه «هتلی‌ها» برگزیده شد.

در بخش کارگردانی جواد نوری برای کارگردانی نمایش «دو روی نادی» و حمیدرضا نعیمی برای کارگردانی نمایش «ترور» تقدیر شدند و شهاب‌الدین حسین پور برای کارگردانی نمایشنامه «تپانچه خانم» برگزیده این بخش بود.

■ جشنواره موسیقی فجر

جشنواره موسیقی فجر در سال ۱۳۶۴ و با نام اولیه «جشنواره سراسری سرود و آهنگ‌های انقلابی» شکل گرفت و اولین دوره آن با شرکت ۲۰ گروه در تهران برگزار شد. پس از چهار سال یعنی در سال ۱۳۶۸ دوره پنجم آن با طراحی آرم و نشانه و نماد و با عنوان «پنجمین جشنواره موسیقی فجر» ادامه یافت.

■ صدای سیم‌رغ جهانی شد

در سال ۱۳۷۰ و در هفتمین دوره خود، جشنواره موسیقی برای اولین بار شکل بین‌المللی به خود گرفت و بخش «معرفی موسیقی ملل مسلمان» به آن اضافه شد و گروه‌های موسیقی از تاجیکستان (گروه استاد آدینه هاشم‌اف و گروه دولتمند خلف)، هند (با رهبری استاد بسم‌الله خان نوازنده مشهور شهنازی) و آذربایجان (استاد هایبیل علی‌اف و آواز نصرالله ناصح پور در آن به اجرای برنامه پرداختند و از آن پس هر ساله جشنواره موسیقی فجر میزبان گروه‌های موسیقی از کشورهای مختلف دنیا شد. از اتفاقات مهم در سال ۱۳۷۶ (سیزدهمین دوره جشنواره موسیقی فجر)، حضور بانوان بود که برای اولین بار بخشی تحت عنوان «ویژه بانوان» به آن اضافه شد. دو سال بعد یعنی در جشنواره پانزدهم موسیقی فجر برای اولین بار ۱۰ کشور، آن هم از کشورهای صاحب تمدن و موسیقی در جشنواره شرکت کردند.

در دوره شانزدهم نیز بخشی تحت عنوان سازسازی به جشنواره اضافه شد. در این دوره همچنین برای اولین

بیشتر نمایش‌هایی که برای حضور در جشنواره انتخاب شدند پیش‌تر اجرای عمومی داشتند و تنها آثار معدودی برای جشنواره تولید شده بودند. این تغییر بر اساس این نظریه که «جشنواره محلی است برای عرضه تولیدات یک ساله تئاتر کشور» انجام شد. از آن دوره تاکنون دو شیوه پیشین انتخاب آثار ترکیب شدند و بخشی از نمایش‌های جشنواره از میان نمایش‌های اجرا شده در طول سال انتخاب می‌شوند و برخی از میان کارهای جدیدی که برای حضور در جشنواره آماده شده‌اند، تا شیوه‌ای جامع‌تر به کار گرفته شود.

در ایران جشنواره‌های تئاتر بیش از هر امکان دیگری تأثیرات این ضعف و قوت‌ها را نمایان کرده است. جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر نیز، به عنوان بزرگترین رخداد تئاتری ایران، پس از گذراندن سی و سه دوره از حیات خود، هر ساله نمایی از این خصایل را آشکار ساخته و از کیفیت عملکرد این ارکان متأثر بوده است و گاه به ناگزیر بار نقایص موجود را به دوش کشیده است.

■ برگزیدگان سی و چهارمین جشنواره تئاتر فجر

در پایان سی و چهارمین جشنواره تئاتر فجر در سال فجر داوران هنر صحنه برترین‌های خودشان را انتخاب کردند:

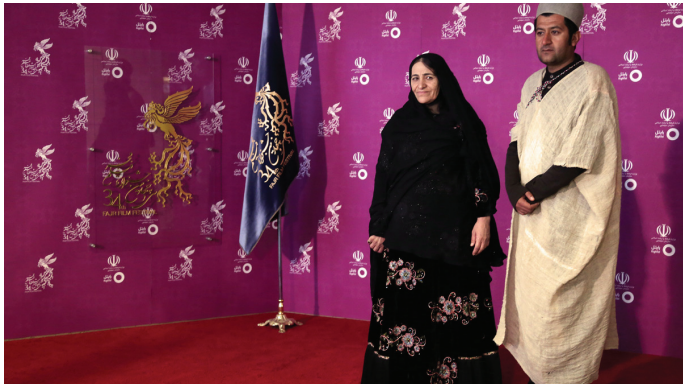
در بخش طراحی گریم مجید ادراکی و خانم فرانک صباحی برای طراحی گریم نمایش «دامه مطلب» تقدیر شدند و برگزیده این بخش سمین سالک طراح گریم نمایش «داستانهای میان رودان» شد. در بخش موسیقی از سهند تاکی برای موسیقی نمایش «دو روی نادی» تقدیر به عمل آمد و سعید ذهنی برای موسیقی نمایش «ترور» برگزیده این بخش شد.

در بخش طراحی لباس ادنا زینعلیان برای طراحی لباس نمایش «ترور» تقدیر و پریدخت عابدین‌نژاد برای طراحی لباس نمایش «تپانچه خانم» برگزیده این بخش شد.

در بخش طراحی صحنه عبدالله برجسته برای طراحی صحنه نمایش «تاریکی» تقدیر و رضا مهدی زاده برای طراحی صحنه نمایش‌های «ترور» و «هیچ کس نبود بیدارمان کند» برگزیده شد.

اما هیات داوران بخش مسابقه تئاتر ایران در بخش بازیگری مرد از فرید قبادی برای بازی در نمایش «ترور» و بهرنگ علوی برای بازی در نمایش «زبان اصلی» تقدیر کردند و محمدرضا صولتی برای بازی در نمایش‌های «تاریکی» و «تب سرد روی پیشانی داغ» برگزیده شد.

همچنین در بخش بازیگری زن از آزاده صمدی برای نمایش «زبان اصلی» و از نسیم ادبی برای بازی در نمایش «هتلی‌ها» تقدیر کردند و فریبا متخصص برای بازی در نمایش «تپانچه خانم» برگزیده این بخش شد. همچنین در بخش نمایشنامه نویسی محمد امیر

روزنامه الکترونیکی خبرگزاری صدا و سیما

